

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

2010 m. rugpjūčio 20 d.

Eina nuo 1988 m.
spalio 28 d.

Nr. 31 (909)

Tik silpnas bites puola bitės plėšikės

Apie gyvūnus, natūraliai baigusius savo gyvenimą, sakoma – nugaišo, padvėsė. Miršta tik žmonės ir bitės. Dėl bičių gyvensenos darniomis šeimomis bei jų duodamos didelės naudos žmogui bitėms suteikta tokia išskirtinė pagarba. Tačiau, esant tam tikroms sąlygoms, bitės, kaip ir žmonės, pradeda plėšikauti: užpuola silpnesnę šeimą ir jos sukauptą turtą pergabena į savo būstą.

Bitininkams žinomas reiškinys, kai, nuo bičių plėškių nebeįstengdamos apsiginti, užpultosios šeimos bitės pradeda gabenti savo medų į plėškių avilį. Taip apiplėsta ir netekusi maisto šeima išmiršta. Tarp žmonių, jei panašus reiškinys pasitaiko, jis vadinas kolaboravimu, bendradarbiavimu su prieš paties, o ne savo šalies naudai.

Sovietų okupuotose šalyse, siekiant jas priversti dirbti okupanto naudai, ir buvo vartojamas bičių plėškių ir nepajėgių atremti plėšikavimą bičių bendradarbiavimo pavyzdys. Per sovietinės okupacijos dešimtmecius kolaboravimas buvo įgavęs siaubingą mastą. Verbabimo mechanizmas, išradinėjaujus verbabimo būdai buvo taip ištobulinti, kad žmogus, net būdamas savo Tėvynės patriotu, vilionėmis turėti geresnį darbą ar kilti karjeros laiptais, šantažu ar kankinimais buvo paverčiamas kolaborantu. Suvilioti ar palaužti kolaborantais tapdavo net politiniai kaliniai, partizanai, kunigai. Tik komunistų partijos nariai nebuvovo verbuojami būti kolaborantais, nes ta partija saugumo struktūroms vadovavo, nariai savaime su režimu kolaboravo.

Lietuvai atkūrus nepriklasomybę, beveik visose valstybinėse struktūrose išliko tie patys žmonės ar jų palikuonys, taigi tarp jų – kolaborantai. SSRS žlugus ir jo teises bei pareigas perėmus Rusijos Federacijai, buvęs okupantas iš daugelio šalių pasitraukė, tačiau susigrąžinti praradimus neatsisakė. Tai nedraugiškai kaimynei, siekiančiai savo tikslų, reikalinčiai buvę uolūs komunistai, bu-

vė kolaborantai. Iš tikrujų, kartą davę pasižadėjimą sovietiniams saugumui, bijodami, kad šeimininkas jų jau nepriklasomoje valstybėje nedemaskuotų, nesunkiai įtraukiami į antivalstybinę veiklą, jai sąmoningai kenkia. Esant tokioms sąlygoms, kolaboravimo reiškinys, užslėptas ar net atviras, išsviadavusiose šalyse vėl tarpsta.

Akivaizdaus kolaboravimo tēstinumo pavyzdys yra pasišventusiai Lietuvai dirbusio VSD pulkininko Vytauto Pociūno išsiuntimas į Baltarusiją ir nužudymas. Buvęs KGB rezervininkas, Lietuvos Valstybės saugumo departamento (VSD) vadovas Arvydas Pocius išsiuntė itin sąžiningai valstybei dirbusių pavaldinį V. Pociūną, 2006-ųjų vasaros pabaigoje žuvusį Breste. Tik šių metų gegužę Lietuvos generalinė prokuratūra pripazino, kad jis buvo nužudytas. Anuomet mūsų teisėsauga, sąmoningai vengdama rimto tyrimo, pasiklovė Baltarusijos teisėsaugos sufabrikua versija, o kolaborantai žiniasklaidoje sukélé žmogžudystę maskuojančių šmeižtų laviną. Juk vien dėl to, kad Baltarusija globoja Lietuvai prasikaltusius generolą-teroristą Uschopčiką, komunistę Juonienę, oponuojančius politikus žudo, ta šalimi jokiu būdu pasitikėti nebuvo galima.

Nereikėtų stebėtis, kad palankumą nedraugiškai valstybei reiškia ar slaptą informaciją teikia pavieniai privatūs asmenys, minėtos valstybės šnipai, tačiau kai į tokią veiklą išstraukia valstybinės institucijos, grėsmė nacionaliniam saugumui – neišvengiaima.

Po kovos su terorizmu vėliau susivienijo ne tik didžiosios demokratinės valstybės, bet ir SSRS teisių perėmėja. Pastaroji, prisdengusi minima vėliava, tapo tikra teroriste: nukariavo ir pavergė nepriklasomybę paskelbusių Čečeniją, nuo Gruzijos atplėsė Pietų Osetiją ir Abchaziją. Vakarų didžiosios valstybės ne tik nesiima priemonių tokiam terorizmui stabdyti, bet terorizmą faktiškai palaiko.

(keliamas į 2 psl.)

Partizanų Motinos

Rugpjūčio 22 dieną Kauko įgulos karininkų ramovėje bus pristatyta Stanislovo Abromavičiaus knyga „Partizanų Motinos“ apie Lietuvos ginkluoto pasipriešinimo 1941–1954 metais šaknis ir šeimos vaidmenį nepriklasomybės kovose, skirta šventam Motinos vardui ir atminimui. Reikia padėkoti autorui ir jo pagalbininkams už vaisingas pastangas ir stropų darbą.

Knygoje pateikiama dokumentinės apybraižos apie beveik aštuanias dešimtis Motinų, kurios tarsi atspindi visos tautos žygį Tėvynei nuo okupantų ginti. Šeimos krikščioniškai auklėjo vaikus ir brandino jų meilę gimtajai žemei.

Istoriniai tyrimai kalba apie dvidešimt tūkstančių Lietuvos sūnų ir dukterių, pakilusių į ginkluotą kovą ir žuvusių už tautos laisvę ir nepriklasomybę. Jų Motinų, kurioms skirta ši knyga, buvo apie dešimt tūkstančių. Tiki mės, kad ateityje apie jas bus daugiau žinių, pateikta aprašymu ir nuotraukų, tokiu bū-

du plačiau pagerbiant visas Motinas, atskleidžiant tautos dvasią.

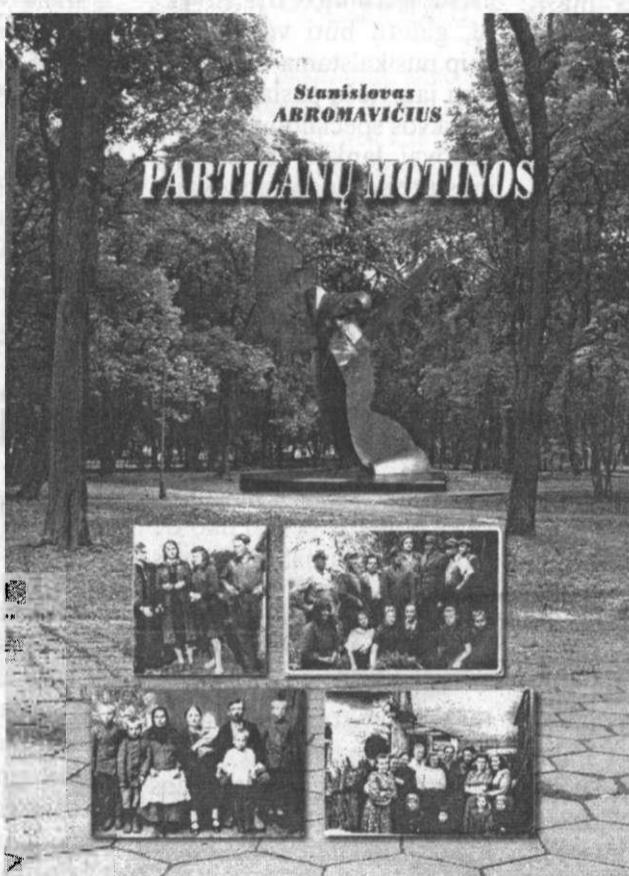
Ypatinga pagarba Motinai Lietuvoje turi gilias šaknis. Pirmajame Lietuvos Statute (1529 metai), kituose teisynuose aprašytas Motinos vaidmuo ir reikšmė valstybė-

meilės ugnis, pareiga ir atsakomybė.

Knyga gražiai papildo Kaune atidengiamą paminklą Partizanų Motinoms. Visa Lietuva aukojo pinigus paminklo statybai, aukotojų pardardės yra jamžintos ir šioje knygoje. Kai reikėjo prašyti vietinės valdžios leidimo ir paramos paminklo vietai įteisinti bei pagalbiniamis darbams atliki, pajutome dideli supratimą, palai-kymą, bet kartais ir dalies valdininkų priešiškumą. Juos ypač gąsdino žodžiai PARTIZANŲ MOTINA. Net buvo siūlomas atitinkamu – „Žuvusiųjų už laisvę Motina“. Žinant pasipriešinimo kovų istoriją, okupantų pastangas palaužti pasipriešinimą ne tik su NKVD divizijomis, stri-bais, MGB agentais smogikais, panaudojant so-

vietinę propagandą, įvardijant partizanus „banditais“, šmeižto kampanijomis prieš partizanų šeimas, mūsų siūlomas paminklo pavadinimas kai kam buvo nepriimtinas.

(keliamas į 2 psl.)

Tie dalykai yra dar senesni, atėję iš tautos paprotinės teisės. Motinai skiriamos gražiausios liaudies dainos, skambiausios poetų eilės. Su Motinos pienu ir žodžiu į vai-kų širdis ir protą įėjo Tėvynės

dintas: „Tai nesutrukėdė jam susidoroti su patekusiais į jo rankas Kęstučio artimaisiais: Birutė buvo prigirdyta, ojos dėdė Vidmantas ir pusbrolis Butrimas – nukankinti“ (ten pat).

Keletas minėtinų rugpjūčio datų

Lietuvos didžiavaryrio netektis

1382 m. rugpjūčio 15 d. Lietuva neteko savo didžiavaryrio Didžiojo Lietuvos kuni-gaikščio Kęstučio. "Išskyurus dėdės populiarumą, Jogailai nereikėjo su niekuo skaitytis dėl Kęstučio ir jo artimųjų likimo. Jau čia triumfuojantis Algirdaitis parodė jį vėliau išgarsinusj meistrišką delsimą ir sugebėjimą likti šešelyje tvarkant slidžius reikalus. Skirgaila nuvežė Kęstutį Krėvos pilį, kur po kelių dienų Jogailos tarnai (daugiausia – rusai) ji pasmaugė. Oficialiai buvo skelbiama, kad grįžęs Skirgaila Kęstutį rado nusižudžiusį. Iš Krėvos garsiojo karvedžio palaikai buvo at-

vežti į Vilnių ir iškilmingai sudeginti, – rašo istorikas E. Gudavičius („Lietuvos istorija“, 1999 m., 156 psl.)

Istorikas teigia, kad Jogaila, kaip ir pridera brolavaičiui, pagerbė savo dėdę Kęstutį. Tačiau mini ir Jogailos piktą kėslą, kuris, deja, buvo įgyven-

Žalgirio pergalė ir bajorijos nutautėjimas

Kitas nemažiau garbus istorikas A. Šapoka savo knygoje „Lietuvos istorija“ (175 psl.) rašo: „Lenkai Jogailą laiko vienu didžiųjų savo valdovų, nes per jį jie susiartino su Lietuva, kurios padedami išsprendė sunkų klausimą savo santykį su vokiečiais, o vėliau, jos padedami, varė dideles valstybės politiką.“ (keliamas į 2 psl.)

Tik silpnas bites puola bitės plėšikės

(atkelta iš 1 psl.)

Lietuva, būdama euroatlantinių struktūrų narė, elgiasi panašiai, tačiau neva geru santiukių su Rusija vardin, peržengia leistinas palankumo ribas.

Tai, kad Lietuvos VSD jau ne vienerius metus gali bendradarbiauti su Rusijos FSB (lietuviškai – FST), liudija Lietuvos teisėsaugininkų persekojami čečenai Lietuvoje. Pabégė nuo represinio prorusiško Ramzano Kadyrovo režimo ir gyvenantys mūsų krašte čečenai liudija, kad, pabendravus su VSD pareigūnais, anksčiau ar vėliau pateiktos žinios tapdavo žinomas R. Kadyrovo parankiniams Čečenijoje. Dėl to nukentėdavo ten likę jų giminaičiai. Labai panašu, kad VSD ir Rusijos saugumo struktūrų bendradarbiavimas, prisdengiant kovos su terorizmu

vėliava, vykdomas pakankamai aktyviai. Kita vertus, kadaangi kovai su terorizmu lėšą antiteroristiniuose fondoose nestinga, „kovą“ galima paversti pelningu verslu (idarbinti seklius, organizuoti keliones, samdyti butus ir, kaip mūsų šalyje priimta, dar turėti „otkata“ (nuobiras). Seimo Nacionalinio sau-gumo ir gynybos komiteto (NSGK) pirmininko Arvydo Anušausko nuomone, mūsų VSD ir FSB bendradarbiavimas neįmanomas, ojeigu vyktų, galėtų būti vertinamas kaip nusikalstama veika. Tačiau jau vieša paslapčis, kad Maskvos specialiųjų tarnybų atstovai lankosi Lietuvoje, mūsų teisėsaugos atstovai – Maskvoje. Ši veikla vyksta nematant nei politikams, nei visuomenei, ji niekaip nekontroliuojama.

Kai SSRS teroristai po

Medininkų žudynių pasislėpė ir dabar tebegyvena Rusijoje, pastaroji apie jų išdavimą su Lietuvos teisėsauga įkalbas ar bendradarbiavimą nesileidžia. Mūsų teisėsauga, imituodama kovos su terorizmu veiksmus, tikėtina, uoliai persekoja čečenus bei jiems palankius Lietuvos piliečius pagal Rusijos užsakymą, nes jai tokios užduoties nei mūsų valstybės vadovai, nei NSGK nėra davę.

Kasgalipaneigt, kad Lietuvos teisėsauga nekolaboruoja su nedraugiškomis valstybėmis? Kasgalipaneigt, kad išpa liegusios teisėsaugos „medus“, jos pačios paslaugomis, nekeiliauja į plėškių avilius?

Geras bitininkas žino, kad geriausias būdas atremti bites plėškes – nelaikytis silpnų bičių šeimų, o kaip jas sustiprinti, taip pat žino, todėl plėškavimo reiškinys nėra paplitęs.

Metas mūsų valstybei paski- gerų bitininkų pavyzdžiu ir nepasiduoti antiteroristais apsišaukusijų užmačioms.

Algimantas ZOLUBAS

Keletas minėtinų rugpjūčio datų

(atkelta iš 1 psl.)

Istoriko nuomone, „Jogailos dinastijos laikais Lenkija klestėte klestėjo. Tuo tarpu Lietuvai patsai Jogaila nepaliko nieko atmintino.“ Tačiau pabrėžia, kad Jogailos „dėka Lietuva tapo krikščioniška ir priartėjo prie Vakarų Europos; jam valdant Lenkiją, bendromis Lietuvos ir Lenkijos pajėgomis buvo su-triūkintas pavojingiausias Lietuvos priesas. Tačiau visi tie nuopelnai neatlaiko vienos didelės blogybės: Jogailos užmegztį ryšiai su Lenkija ilgainiui visiškai nutautino Lietuvos bajoriją ir sulenkino didelių jos plotų gyventojus.“

Valstybės istorijoje laimejimai pramašiu su pradimais.

Istorijos pamokos buvo itin skaudžios

1772 m. rugpjūčio 5 d. Peterburge Rusija, Prūsija ir Austrija sudarė pirmąją Lenkijos ir Lietuvos valstybės žemų padalijimo sutartį. Padalijimą būta trių. Imperinė grobimo politika buvo neretai pateikiama, tarsi prarastų teritorijų susiražinimas ar „vadavimas“ iš koko nors jungo.

Ta pačia proga dera prisi minti 20 amžiuje atkurtos Lietuvos valstybės apsupti. Pradžioje ją sudarė trys ereliai. Jie visi buvo nedraugiški mažutei Lietuvai. Kiekvėliau vienas erelis valstybės herbe buvo pakeistas raudona pen-

kiakampe žvaigžde, bet imperinės poltikos siekiai liko tie patys. Savo ruožtu Lietuvos gyventojai per 20 laisvo kūrybinio darbo metų sukūrė Gintaro šalies stebuklą.

Kaimynai „sveikino“ Lietuvą – ultimatumais. Varšuva pareikalavo pamiršti Vilnių. Berlynas atplėše Klaipėdos kraštą, o diktatoriams Josifui ir Adolfui slapta susišibždėjus, raudonarmiečių divizijos užtvindė visą Lietuvą. Lietuva savo jėgomis atremti trių kaimynų agresyvius ketinimus niekaip negalėjo.

Netvirti moralios politikos žingsniai

1995 m. rugpjūčio 15 d. minint 50 metų APK pabaigos sukaktį, Japonijos premjeras Tomičiis Murajama „gi-lai apgailestaudamas“ „prae- atleidimo už Japonijos vykdytą agresiją.“ Vokietijos politikai jau yra žengę ši moralios politikos žingsnį.

Maskva niekada net nemégino atsiprašyti nei Lenkijos, nei Suomijos, nei Baltijos šalių už agresiją ir karo nusikaltimus, vykdytus kartu su tuometinio Berlyno nacionalsocialistų režimu pagal slaptą 1939 m. rugpjūčio 23 d. Stalino-Hitlerio sukalbį Maskvos Kremluje. Žiniasklaidoje buvo pasirodžiusios žinutės, kad dabartinis Kremlis taip pat nesiruošia atsiprašinėti už ankstesnius minėtos sutartinės agresijos padarytus nusikaltimus.

Demokratija neturėtų šalintis nuo atsakomybės

Klausimast oligražu ne naujas. Tarptautinės teisės pozūriu nusikaltimo pri(si)pažinimas turi neišvengiamą tėsinį – nusikaltimo padaryta žala turi būti atlyginta. Vokietija mokėjo reparacijas ir tokiu būdu atlyginodai padarytosskriaudos ir žalos. Nusikaltimo bendrininkė Sovietų sajunga, kartu planavusi ir vykdžiusi itin sunkius karo nusikaltimus ir nusikaltimus žmoniškumui, kratosi atsakomybės.

Peršasi kelios išvados. Rusijos Federacijos demokratijos raida dar nepasiekė Vakarų lygmens. Rusijos demokratai turėtų pirmieji imtis atitaisyti teisingumo spragias ir pramovius. Anaipolt, tai nežemintų Rusijos kaip valstybės, o atvirkšciai – parodytų ją esant teisine valstybe.

Tuomet rastusi nekonfliktinę situaciją, galbūt, leidžianti ištaisyti ir Tarptautinio Niurnbergo Tribunolo principines klaidas. Juk vienas iš Tribunolo teisėjų (valstybių) buvo aktyvus nusikaltimo planuotojas ir dalyvis. Antrajį pasaulinį karą suplanoval Kremlieje Maskvos ir Berlyno politinių režimų atstovai. Kita vertus, itin keblu kalbėti apie tarptautinės Temidės vaidmenį, kai vienas sunkaus nusikaltimo vykdytojas teisia kitą už abiejų sutartinai kartu padarytą nusikaltimą.

Edmundas SIMANAITIS

Dėl Pasipriešinimo istorijos dėstymo

Lietuvos politinių kalinių, tremtinių ir Laisvės kovų dalyvių saskrydžio Ariogaloje „Su Lietuva širdy“ kreipimasis

Atkreipiame dėmesį, kad buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, partizanai ir Nepriklausomybės kovų dalyviai jau eilę metų prašo LR švietimo ir mokslo ministeriją numatyti mokyklos 10 klasėje dėstyti 18 Pasipriešinimo istorijos pamoką, organizuoti egzaminą arba išskaitą.

Konstatuojame, kad LR švietimo ir mokslo ministerija iki šiol atsisakinėja ir igno-

ruoja Pasipriešinimo ir Laisvės kovų dalyvių prašymą.

Prašome įpareigoti LR švietimo ir mokslo ministeriją nuo 2010 m. mokslo metų pradžios mokyklos 10 klasėje įteisinti 18 pamoką Pasipriešinimo istorijos mokymą.

Įsipareigojame paremti mokyklas, ruošiančias Pasipriešinimo istorijos mokymo procesą.

Dėl pasipriešinimo dalyvių teisių pažeidimo

Pareiškimas

Mes, per dešimt tūkstančių Lietuvos okupacijos pasipriešinimo dalyvių ir tremtinių, susirinkę į saskrydį „Su Lietuva širdy“ Ariogaloje, minėdami Lietuvos valstybės atkūrimo dvidešimtmetyjį, reiškiame ištikimybę Lietuvos valstybės nepriklausomybei, pasipriešinimo metais skelbtiniams idealams – Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio tarybos 1949 m. vasario 16 d. Deklaracijai.

Vieningai pritardami pasipriešinimo okupacijai organizacijų darbo grupės 2010 m. kovo 19 d. parengtam memorandumui „Dėl laisvės kovų prasmės ribos peržengimo“, teigiamo, kad:

- pasipriešinimo dalyvių ir okupacinių represinių struktūrų pareigūnų bylų sąmoninges vilkinimas reiškia teisinių nihilizmą ir moralinę nepagarbą Laisvės kovos dalyviams ir Laisvės kovų istorijai;

- prokuratūros ir teismų šių bylų sprendimų argumentavimas nusikaltamos KGB organizacijos duomenų pagrindu reiškia šios organizacijoms;

- peržiūrėti žinomus nepamatuotus prokurorų ir teismų sprendimus;

- ivertinti akivaizdžius prokurorų ir teisėjų angažuotus vertinimus ir spręsti klaušimą dėl jų tinkamumo daryti sprendimus Lietuvos Respublikos vardu.

Partizanų Motinos

(atkelta iš 1 psl.)

Už sovietų valdžią žuvę ar jai tarnavę buvo okupantų atstovai, jų samdiniai. Žaidžiant žodžiais, melo nepakeisime tiesa. Negalima žaisti tautos garbe, negalima menkinti pagarbos Lietuvos partizano Motinai.

Kartais liūdina, kad praėjus dvidešimtmeciu nuo nepriklausomybės atkūrimo vis dar turime įvairiuose valdžios lygiuose sergančiųjų baimiomis praeities ligomis. Taip yra ne tik Lietuvoje, o visoje posovietinėje erdvėje.

Tik viešumas, laikas ir tiesa padės išsigydyti nuo sovietinio melo įtakos.

Knygoje įtaigiai aprašoma mūsų pagarba ne okupantui ir jų parankinių atminimui, o tiems tautos sūnumiems dukterims, kurie suprato tarptautinėje teisėje apibrėžtą prigiminę teisę kovoti už savo tautos laisvę ir nepriklausomybę. Ši knyga – gili pagarba ir padėka kovotojų priėjokupantus Motinoms – PARTIZANŲ MOTINOMS.

Arimantas DRAGŪNEVIČIUS

Posėdžiaavo LPKTS valdyba

Rugpjūčio 14 dieną Kau-
ne, Lietuvos politinių kalinių
ir tremtinių buveinėje
(LPKTS), įvyko LPKTS val-
dybos posėdis. LPKTS valdybos
pirmininko pavaduotoja
Jūratė Marcinkevičienė pateikė posėdžio darbotvarkę ir
valdybos darbo ataskaitą už
praėjusį laikotarpij: liepos
18 d. teisiškai įregistruoti pa-
koreguoti LPKTS įstatai, įtei-
sinti naujai išrinkti LPKTS
valdymo organai – LPKTS
pirmininkas bei valdybos na-
riai; perregistruotas LPKTS
Kuršėnų filialas bei paruošti
dokumentai LPKTS Tauragės
filialo perregistravimui.
LPKTS Pakruojo filialo val-
dybos pirmininke tapo Zita
Vėžienė. Taip pat priminė,
kad vyko pasiruošimas 20-
ajam Lietuvos tremtinių, po-
litinių kalinių ir Laisvės kovų
dalyvių sąskrydžiui „Su Lie-
tuva širdy“ Ariogaloje, daug
rūpesčių dėl Laisvės kovoto-
jų Motinos paminklo pastaty-
mo turėjo LPKTS valdybos
pirmininkas Antanas Lukša.
Nenumatyti trukdžių dėl pa-
minklo pastatymo sulaukta iš
Kultūros paveldo departamento
prie Kultūros ministe-
rijos, kai buvo sužinota, jog
ruošiamas architektu Euge-
nijaus Miliūno projektas visai
Seniųjų Kauno kapinių terito-
rijai sutvarkyti. Projektą ini-
ciavo Lietuvos 1941 metų bir-
želio 22–28 d. sukilėlių sajunga,
 vadovaujama Žaldoko. Šią
informaciją pateikė Seimo
narė, TS-PKTF pirmininkė
Vincė Vaidevutė Margevičie-
nė. Tačiau visi nesklandumai
ištaisyti ir Kauno miesto savi-
valdybės įspareigoti darbai
vykdomi. Skulptoriaus Vid-
manto Gylykio Laisvės kovo-
tojų Motinų atminimui skir-
tas paminklas bus atidengtas
rugpjūčio 22 dieną numatyto-
je parko vietoje.

Posėdžio metu aptartas rugpjūčio 7 d. įvykęs 20-asis
kasmetinis sąskrydis Arioga-
loje. Ši kartą neišvengta nedili-
lio incidento tarp penkioli-
ka pirmujų sąskrydžių Arioga-
loje rengusio Antano Viz-
baro ir šio sąskrydžio scena-
rijaus autorius ir vedėjo Vi-
liaus Kaminsko. Motyuotai
išdėstės savo argumentus dėl
Danutei ir Antanui Vizbar-
ams šventės pradžioje nesuteikto
sveikinimo žodžio Vil-
lius Kaminskas nuoširdžiai
atsiaprāsė. Valdybos nariai pa-
reiškė nuomonę, kad abu vyr-
ai iš esmės teisūs, ir pripaži-
no, kad nepaisant nepakelia-
mo karščio šventė buvo su-
rengta gražiai ir sklandžiai.

LPKTS pirmininkas dr.
Povilas Jakučionis dar kartą

pabrėžė, kad šis sąskrydis, inicijuotas ir kasmet organizuojamas Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, yra visų buvusių tremtinių, politinių kalinių, Laisvės kovų dalyvių šventė, „tai mūsų susitikimas ir valstybės reikalių aptarimas, tai svarbi gyvosios istorijos pamoka jaunimui.“ Tačiau pirmininkas apgailestavo, kad sąskrydyje nedalyvavo jaunimo organizacijos, šventė nebuvo akcentuojama kaip jubiliejinė ir nepateiktas joks informacinis leidinys – lankstinukas. (Lankstinuko projektas buvo parengtas „Tremtinio“ redakcijoje ir laiku pateiktas organizaciniams sąskrydžio komitetui.) Taip pat pirmininkas iškėlė klausimą, kodėl sąskrydyje nedalyvavonė vienasi trijų šalies vadovų. Buvo pateikta minčių dėl kitais metais organizuojamo sąskrydžio vienos – siūlyta šventė rengti Kau-
ne, Nemuno ir Neries santakos stadione – Popiežiaus Jono Pauliaus II aikštėje, o gal S. Dariaus ir S. Girėno stadio-
ne. Tačiau šis klausimas bus plačiau aptarinėjamas LPKTS tyro-
bos posėdžiuose bei diskutojama „Tremtinyje“.

LPKTS Jaunesniųjų kartos komiteto pirmininkė Vilija Jogminienė sulaukė valdybos narių pritarimo jaunimo sąskrydžių rengti ateinantį pavasarį.

LPKTS atsakingoji sekretorė Ona Tamošaitienė išsamiai pristatė savo kurojomą Vyresnio amžiaus žmonėms atstovaujančių nevyriausybinių organizacijų veiklos rémi-
mo 2008–2013 m. programą. Ši metų ketvirtą skirta lėšų Algimanto ir Tauro partizanų apygardų takais organizavimui. Ketvirtą ketvirtą LPKTS narių laukia ištisės įdomūs renginiai: lapkritį ruošiamasi surengti konferenciją „Pensinio amžiaus žmonių problemos“ Kaune. I renginį numatyta pakvieti teisininką, psichologą, gydytoją, Socialinės apsaugos ir darbo bei Sveikatos apsaugos ministerijų atstovus. Taip pat numatyta klausytojus supažindinti su Europos Sąjungos dokumentais, apibūdinančiais gyvenimo kokybės pagerinimą. Taip pat Šiaulių numatyta popietė „Kad gyvenimo ru-
duo būtų šviesesnis“, o Šilalėje – „Kaip gyventi, kai tau per septyniasdešimt“. Respublikos mastu numatyta surengti moksleivių rašinių konkursą „Pagyvenė – myli-
mi ir reikalingi“.

LPKTS valdybos pirminkas Antanas Lukša dar

kartą pakvietė visus į rugpjūčio 22 dieną rengiamą iškilmingą šventę, pristatė asmenis, numatytais apdovanotis LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“, taip pat kalbėjo apie galimybę „Tremtinio“ redakcijai įdiegti naujų kompiuterinę programą. LPKTS Kauno skyriaus pirmininkas J. Savickas apdovanojimui pristatė vieną iš labiausiai nu-
sispelnusių LPKTS Kauno filialo narių Vytautą Gulioką.

LPKTS valdybos nariams buvo paviešintas LPKTS valdybos pirmininkui Antanui Lukšai atsiųstas AB „Baltija“ generalinio direktoriaus Vido Butkaus atsakymas dėl pastato – buvusios stribynės jamžinimo. Ši prašymą pritvirtinti memorialinę lentą iniciavo LPKTS Druskininkų filialo pirmininkas Gintautas Kazlauskas. Gautame atsakyme teigama: „Mes suprantame, kad būtina jamžinti ir priminti būsimoms kartoms apie sovietinės okupacijos laikotarpio baimus. Tačiau nuo 1981 m. gegužės mén. šiame pastate vykdoma gamybinių veikla. Kad nepriimtume vie-
našališko sprendimo, mes atsiklausėme (anoniminės anketos pagalba) to baro dirbančiųjų, kaip Liepalingio bendruomenės dalies, nuomonės, ar jie sutikti, kad ant pastato, kuriamo jie dirba, būtų pritvirtinta memorialinė lenta, primenanti, kad šiame pastate buvo tardomi, kalinami ir kankinami žmonės. Visi 26 šio baro dirbantieji atsakė neigiamai. Apgailestaujame, tačiau tol, kol šiame pastate vykdoma gamybinių veikla, norédami išvengti neigiamo psichologinio poveikio ten dirbantiems žmonėms, mes į Jūsų prašymą atsakome neigiamai.“ Taip pat buvo pateikta informacija, kad Druskininkų meras Ričardas Malinauskas neprieštaravo iniciatyvai miesto centre pastatyti paminklą „čia gyvensių ir kažką miestui davus“ Jozefui Pilsudskiui. Tiesioginiu J. Pilsudskio nudromu 1920 m. spalio 9 d. lenkų generolas L. Želigovskis su lenkų kariuomene užėmė Vilnių. Remiantis šiaisiai duomenimis LPKTS valdyba priėmė rezoliuciją (bus skelbiama „Tremtinyje“).

LPKTS valdybos posėdžio metu diskusijoje dalyvavo valdybos nariai: V. Jokubauskienė, L. Kalnikaitė, O. Tamošaitienė, J. Stanėnas, G. Uogintas, S. Tamašauskienė, V. Čereškevičius.

Dalia
MACIUKAČIENĖ

Sociokiname

Buvusį politinį kalinių, Norilsko sukilimo dalyvį, LPKTS Varėnos filialo pirmininką Vytautą KAZIULIONĮ sveikiame 80-ojo jubiliejaus proga. Linkime stiprios sveikatos, nepaliaujamo ryžto ir ilgiausią metų.

LPKTS valdyba,
„Tremtinio“ redakcija

Skaitytojų mintys

Kam naudinga emigracija?

Noriu pasidalinti savo širdies skausmu su jumis, mieli likimo broliai, nes kas „savo kailiu“ praeities išgyvenimų nepatyrė, tas negali teisingai suprasti ir užjausti kito, patekusio į dabartinių rūpesčių verpetą, vis didėjantį srautą tautiečių, paliekančių savo gimtinę. Kiekvienas patyrėme gal kiek skirtingus išgyvenimus, bet artimų žmonių, giminės karto ilgesys, manau, vių gilius, skaudus ir neužmirštamai vienodas. Užuojauta – menka paguoda, bet, kaip sakė žmonės, gal palengvės „ant dūšios“.

Vykdydamas išmintingą liaudies posakį, siekdamas tikslą ir gyvenimo pareigos, pagali išgales pasodinau ne vieną medį, pastačiau namą, užauginau keturis sūnus. Bet ar pasiekiau užsibrėžtą tikslą, dar nežinau. Norėjau, kaip ir visi tėvai, kad vaikai būtų laimingi, kad pasiektų, ko yra verti. Rodos, viską dariau, kaip priklauso tokiais atvejais: ir medžių nesodinau šaknims į viršų, ir namą nepradėjau statyti nuo stogo, ir vaikams pagal poreikius ne pagailėdavau „beržinės kės“, ir gyvenimą baigiu nugyventi su „ta pačia“ žmona. Bet nežinau, kas paduos vandens puoduką, jeigu kada prieiks. Kodėl?

Todėl, kad iš keturių mūsų užaugintų vaikų, trys jau emigravo į Vakarus. Ar kada nors norėjusieji grįžti į Lietuvą, turbūt niekas nežino. Grįžti ne atostogoms, bet pastoviai gyventi, ne elgetauti. Suprantama, jų ten niekas „nepririko“ ir iš Lietuvos „varu nevarė“. Isiviešpatavusi bedarbystė – tai, mano manymu, pagrindinė masinių išvykimų į užsienį priežastis, bet nė kiek ne menkesnė teisybės stoka ir nelygbi priežastis. Tai-
gi daugumai lieka vienas pasirinkimas – kentėti neteisybė, likti nuskriaustam, pusbadžiauti Lietuvoje, vergauti svetimoje šalyje, arba...

Kyla klausimas, kas ką iš-

davė: ar mano sūnūs išdavė tévynę, ar tévynė išdavė savo vaikus. Kadangi klausimas aktualus ir konkretus, norėtusi ir konkretaus atsakymo, bet nėra ko paklausti, tad klausimas „pakimba ore“.

Masiniai gyvenamosios vietos keitimai – migravimas į svetimą šalis, trémimas – Lietuvos gyventojus, kaip žinome, paliečiai jau trečią kartą ir visi trys šie procesai neaplenkė manęs asmeniškai, kaip ir daugelio kitų Lietuvos gyventojų. 19 amžiaus pabaigoje mano senelis, laivu nugalėtas, prakaitavo Amerikos kasyklose; tėvas su šeima 20 amžiaus viduryje už tai, kad mylėjo tévynę, už tai, kad nebuvo vagis, gyvuliniai vagonai buvo „perkeltas gyventi“ ant Sibiro upės Angaros kranto; na ir 21 amžiaus pradžioje tris mano vaikus darbo prieškoms į Vakarų Europos šalis nuskaidino oro laineriai. Keitėsi transporto priemonių rūšys, keitėsi darbų specifika, liko tik ta pati, žinoma, ragavusiems svetimos duonos (man – keturiolika metų) laiko neišdildoma sąvoka – Tévynės elgesys.

Nesiimu įvardytį dabartinės masinių emigracijos (daugelis vadina tautos genocidu) priežasties autorių, nes sunku suprasti, ar tai vietinių politikų darbo klaidų, ar krašto valdymo iš šalies priežastis. Aišku tik, kad tai skausminga visai valstybei pasekmė. Jau dabar dėl priverstinės emigracijos Lietuva neteko daugiau nei dvigubai gyventojų, negu 1941–1953 metų stalinių tremčių metu. Prognozuojama, kad atsirausiusi šalyje tuštumą užpildys imigrantai, gal tai bus kinečiai, turkai, marokiečiai, bet laikinai, nes ir jie ieškos kur geriau.

Kam reikalinga šiuolaikinė emigracija, kas ją vykdo? Jeigu nieko negalime pakieisti, tai gal nors padiskutuokime?

Juozas STEPONAITIS

Agronomijos pamokos

Man, 1947 metais pakliuvusiam į čekistų nagus ir bei įrodytos kaltės nuteistam dešimčiai metų, teko paeiti ne vieną kalėjimą ir lagerį, sutikti nemažai nelaimės draugų, dirbtį įvairiausius darbus. Po ilgo ir varginančio etapo iš Vilniaus kalėjimo papuoliai į Mordoviją ir tapau ypatingojo režimo Dubrovlagu lagerio Nr. 14 punkto kaliniu. Čia teko dirbtį durypine, statybininku ir kitus darbus, alkanam kaliniui nepakeliamai varginančius. Politinis kalinys iki paskutinių savo fizinių jėgų išsekimo privalėjo būti naudingas sistemai. Ne vieną kartą buvau atsidūrės ant ribos, kai grėsė reali galimybė už lagerio zonas ribų esančiam žemės plotelyje atgulti Amžinojo poilsio šalia to paties likimo kalinių. Jų kapavietės buvo žymimos ne mirusiujių pavardėmis, o numeriais. Vieną kartą, kai jégos nuo sunkaus darbo vasaros karštysteje ir nepakankamo maisto buvo visiškai išsekusios, iš savo tautiečių sužinojau, kad medicinos punkte dirba gydytojas profesorius vengras. Ryžausi pas jį kreiptis. Jis pakausė pavardės, pagal koki straipsnį teistas. Vėliau mane pasvėrės pasakė, kad trūksta penkiolikos kilogramų iki minimaus svorio. Kadangi profesorius tuo metu buvo žymiai vyresnis už mane, jo tikriausiai nėra tarp gyvyjų, todėl nors jo palikuonims norėčiau pasakyti nuoširdų ačiū už šio žmogaus ryžtą. Porai mėnesių mane jis patalpino į paliegėlių baraką. Čia maistas nebuvavo geresnis, bet mažiau judėjau ir jégos pradėjo grįžti. Profesorius rizikuodamas ryžosi mane pervesti į darbui netinkamų kalinių kategoriją, nes lagerio administracija griežtai kontroliavo ir tokie paskyrimai buvo išimtis.

Artėjant 1949 metų pavasariniui, lageryje buvo suorganizuotos dvi brigados po dvidešimt penkis kalinius darvių auginimui lagerio reikiemems. Vienas iš kalinių – agronomas prieš tai pravedė mokymus, kaip sėti, rėvėti, kaupoti ir nuimti daržoves bei

jas saugoti. Kadangi žemės apdirbimo technikos lageryje nebuvovo, visus žemės paruošimo darbus atlikome kastuvais. Plotai buvo dideli: privilėjome paruošti daržovių visų kalinių varganam maistui ir tiems, kurie mus saugojo. Tose vietovėse atšiauriai šaltas žiemos dienas vasarą pakeis-davo sunkiai pakeliamas karštis, todėl atvirame daržovių lauke darbas buvo sunkus. Mums pradėjo lengvėti, kai

netikėtai arčiau susipažinau su buvusiu prieškarinės Lietuvos švietimo ministru Juozu Tonkūnu, įėjusiu šias pareigas trijose Vyriausybėse (1934–1939). Barake, kuria-me man teko gyventi, buvo dviejų aukštų gultai. Apačioje po mano gultu laisvą nuo darbo laiką leido Jonas Aukštutolis, buvęs atsakingas užsienio reikalų darbuotojas, nepaprastasis pasiuntinys ir igaliotasis ministras. Juozas

Domarkų šeima tremtyje

Kazys Domarkas

atsirado pirmos daržovės, tarp jų ir bulvės. Bulves į lagerį nešti buvo uždrausta, laukose laužą kurti taip pat draudė. Bet ir čia atsirado geranoriškas konvojus – daržovių lauko pakraštyje tarp medžių leido užkurti laužą, išsikepti bulvių, lupenas užkasti, kad neliktu įkalčių. Šis žmogiškumo jausmo nepradarės sargybinis prasitarė, kad ir jo tévas kažkur badauja. Supratome, kad ir jam arčiaus žmogus kažkur dalijasi mūsų likimu.

Dirbant daržovių lauke

Tonkūnas dažnai ateidavo pas Aukštutoli. Man, mažai išprususiam kaimo bernui, įdomu buvo klausytis jų prisiminimų apie gyvenimą Lietuvoje ir jų įspūdžių lankantis užsienio valstybėse, vykstant atsakingas pareigas. Tarp jų įsiminė vienas Juozo Tonkūno pasakojimas apie netikėtą susitikimą Jungtinėse Amerikos Valstijose, kai jis, atvykus į viešbutį, pinigų priemėja pasveikino lietuviškai. Išskalbėjus paaikėjo, kad moteris, būsimam ministriui dar mokantis, tarnaitė dirbo pas jo tévus. Baigusi eilinius tarnybos metus prieš Kalėdas ji sukūrusi

šeimą su ten pat tarnavusiu vyru, per agentus, ieškančius pigios darbo jėgos, išvažiavo į Ameriką. Per penkiolika metų moteris tapo nedidelio, bet jaukaus viešbučio savininkė, dabar samdančia aptarnaujantį personalą.

Juozas Tonkūnas, pavasarį sužinojęs, kad esu paskirtas į daržininkų brigadą, paprašė parnešti agurkų sėklų. Šių daržovių sėklų į zoną įnešiau paslėpęs praplėstoje vatinės apykalėje. Tuo metu jis dirbo prie lagerio ligoninės: nežinojau visų jo atliekamų dar-

bų, tačiau jis tikrai ne tik prižiūrėjo, bet ir puoselėjo aplinką, augino gėles. Tarp jų pasodino ir agurkų sėklas. Atsuradus pirmiemis vaismams Tonkūnas išvirė kruopų košės ir pakvietė mane į derliaus nūémimo puotą. Baigiantis šiam neįprastam susitikimui buvusio ministro paklausiau, ar artėjantys 1950 metai mums atneš laisvę. Jis atsakė, kad labai gerai, kai žmonės tiki šviesesne ateitimis ir tai jiems padeda lengviau pakelti nelaisvę. Pats Juozas Tonkūnas (1894–1968) turėjo stiprią valią ir niekada nepuolė į neviltį, nors jo, kaip represuoto žmogaus, kelias buvo pažymetas kančiomis ir sunkiais išbandymais, prasidėjęs 1941 m. birželio 14 d., kai buvo įvykdytas pirmas masinis Lietuvos gyventojų trėmimas. Šeima atsidūrė Altajaus krašte, Tonkūnas su kita is tautos šviesuoliais – Kraslago lageryje, Krasnojarsko krašte. Čia 1942 m. birželio 13 d. Juozui Tonkūnui po tardymo surašė kaltinamąjį aktą įsiūlė skirti mirties bausmę, bet tribunolas neskubėjo skelbti šio lemingo nuosprendžio. 1944 metais buvo perkeltas į Mordovijos lagerius, 1949 metais vasarą jis atsirado mūsų lagpunkte Nr. 14. Teisine buvusio ministro padėtis lageryje buvo išskirtinė: jis tuo metu devintus metus kalėjo nenu teistas. Neturėdamas teistumo, pastoviai rašė prašymus leist išvykti pas šeimą, esančią tremtyje.

Neilgai trukus buvau perkeltas į Karagandos lagerius, mūsų keliai su Juozu Tonkūnu išsiskyrė. Tik dabar išskelbiamas informacijos sužinojau, kad jis, kaip neteisto, pastovius prašymus susijungti su šeima gavo atsakymą, kad 1952 m. vasario 27 d. SSRS MGB Ypatingas pasitarimas Juozą Tonkūną „už pagalbą tarptautinei buržuazijai, dalyvavimą kontrrevoliucinėje grupuotėje ir antisovietinę agitaciją“ nuteisė 25 metams kalėjimo; bausmės pradžią skaitė nuo 1941 m. birželio 9 dienos. Buvo įkalintas Vladimiro kalėjime. Pasmerktas tokiai žiauriai lemčiai jis nenuleido rankų, pastoviai reikalojo peržiūrėti bylą. 1954 m. birželio 2 d. SSRS Aukštūsiasojo Teismo kolegija priemė nutarimą bausmę sumażinti iki iškalėto laiko ir leisti išvykti į Altajaus kraštą, šeimos tremties vietą. Šeima į Lietuvą sugrįžo 1955 metais.

Mūsų daržininkystės darbai baigėsi prasidėjus žiemos šalčiams. Manės, kaip ir daugelio iš mūsų, laukė nauji išbandymai – kelionė į Karagandos lagerius.

Kazys DOMARKAS

Naujos knygos

Nauja didmoterės knyga

Po dyliuka vėliavą savo ir ne savo noru pagyvenęs, daug santvarkų ir valdžių regėjės, žymus publicistas ir paskaitininkas Vilius Bražėnas sugrižęs į Tévynę aptiko nemažai reiškinį ir žmonių, kurių čia gyvendami, gal per okupantų slopintą regėjimą, nepastebime, todėl ir įvardinti nesugebame. Skaitydami V. Bražėno rašinius spaudoje randame negirdėtų žodžių, kuriuos kompiuteriai vis dar pabraukia raudonai (atseit, – klaidingi), tačiau leidinių redaktoriai jų taisytį nebeišdrįsta, nes jie prie reiškinio ar žmogaus lipte limpa. (Tikėtina, kad teks taisytī kompiuterių programas). Vienas iš tokiu žodžiu – „didmoterė“.

Užsienyje V. Bražėno išleistose knygose bei pranešime neteko rasti tokio žodžio. Žodis gimbė iš jo plunksnos jau sugrižus į Lietuvą, nes išitičino, kad čia būta ir yra ne tik didvyrių, bet daugybė didmoterių. Neabejoju, kad naujadarui gimičių padėjo ir profesorės, habil. m. dr. Onos Voverienės knyga „Žymiosios XX amžiaus moterys. Partizanės, ryšininkės, tremtinės, kovotojos“. Ne vien vaikams, virtuvei ir Bažnyčiai aukojosi O. Voverienės aprašytos moterys, o labiausiai – Lietuvos vaikams, Lietuvos valstybei, Lietuvos Bažnyčiai. Tokia yra ir Ona Voverienė – Lietuvos didmoterė – Lietuvos moterų lygos vadovė.

Šiuo metu O. Voverienė yra išleidusi daugiau nei 130 brošiūrų, monografijų, žinyňų. Spaudoje paskelbta daugiau nei 1400 straipsnių, skaitytā daugybė paskaitų, įvairiuose susitikimuose pasakyta itin reikšmingų, Lietuvos žmonėms reikalingų žodžių.

Nesenai spaudoje pasirodė nauja rašytojos knyga „Antikomunizmas: socialinė-politinė publicistiką, 1998–2008“. Žinia, kad po įvairius laikraščius išbarstytais publikacijas, nors ir labai reikšmingas, laikui bégant užgožia nūdienos aktualijos, todėl labai svarbu jas sudėti į visumą, atskleidžiančią aprašytų reiškinii panoramą, įgyjančią naują kokybę, tarsi pirštu rodančią, kad vakarykščios aktualijos išlieka reikšmingos nūdienai.

Knygoje skaitytojas suras 1998–2008 metų O. Voverienės straipsnius bei knygų recenzijas, publikuotas „Lietuvos aide“, „XXI amžiuje“, „Tremtinėje“, „Varpe“, „Drauge“, kituose laikraščiuose bei kitų autorių antikomunistinius rašinius.

(keliamas į 5 psl.)

Naujos knygos

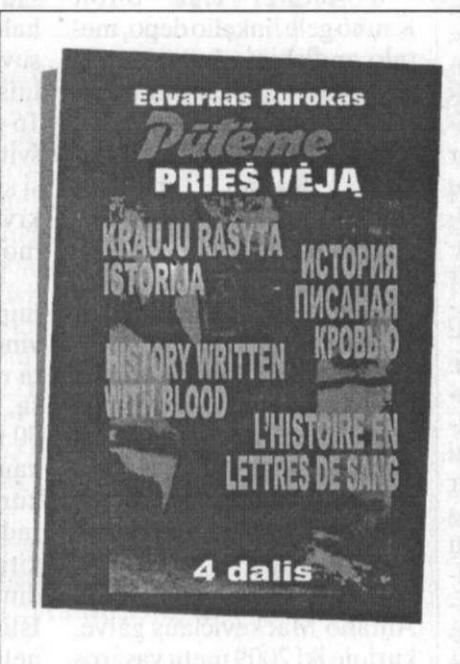
Vorkutos lagerių sukilimo sukakčiai – nauja knyga

Sutapo, kad serijos „Pūtėme priešvėjā“ Edvardo Buroko knygos ketvirtoji dalis „Krauju rašyta istorija“, tarasi apibendrindama pirmąsias tris dalis, minint Vorkutos politinių kalinių 55 metų sukaktį, išėjo lietuvių, rusų, anglų ir prancūzų kalbomis. Ją išleido Lietuvos laisvės kovotojų sąjunga.

Į Amžinybę vienas po kito išeina likę sukilimo organizatoriai ir dalyviai, užmarščiai atiduodami neužrašytį autentiškių prisiminimai, istorikų, nagrinėjančių laisvės kovą už grotą, – vos keletas, o ir jų darbai prieinami tik Lietuvos skaitytojui. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centre pasirodantys užsienio žurnalystai, prakalbinę buvusius politinius kalinius, būna nustebinti ir priblokšti sužinojė, kad sovietų vergijos lagerių archipelage vyko streikai, sukilimai, politinių kalinių kova ne tik dėl išsilaisvinimo, ne tik dėl archipelago, bet ir dėl pačios blogio imperijos griūties. Globalizmo sindromo paveiktos didžiosios valstybės, nepaisydamos SSRS įpėdinės Rusijos Federacijos maskuojamų ir reanimuojamų imperinių siekių, eina į sangaudą su ja, sąmoningai vengdamos susipriešinimo, skatina tų siekių plėtrą. Todėl pasaulio bendruomenei itin reikalingas persergėjantis, minimus siekius demaskuojantis balsas.

Išstartas, juolab užrašytas tiesos žodis nelieka be pėdsako. Žodis, parašytas keliomis populiarusiomis kalbomis, pasieks platesnį skaitytojų ratą. Nors knygos tiražas dėl lešių stokos tik 300 egzempliorių, tačiau dokumento reikšmė nepriskluso nuo egzempliorių skaičiaus. Ši knyga liudijima, faktų ir reiškinų iliustravimų faksimilėmis prilygsta istoriniams dokumentui.

Atsiminimų apie sovietų tremtį, kalėjimus, lagerius įvairiomis kalbomis prirašyti tiek, kad išsamiau atvaizduoti tą klaiką pragarą gal ir nebeįmanoma. Ta literatūra reikalinga sau ir pasauliu vardan golgotas ējusiuju atminimo bei kaip atgrasomoji komunistinės ideologijos su jai savitu teroru priemonė. Tačiau vien sovietų vergijos baisenybių iki žmogaus pavertimo darbiniu gyvuliu aprašymai tarsi užgožė vykusį 20 amžiaus pasipriešinimą vergovinei sistemai. Iš tikrujų partizaninis pasipriešinimas su ginklu rankose vyko ne vien pavergtose tautose, jis vyko

jų – imperijos ekonomikos žlugdymu. Minimą kovą esmingai atskleidžia, buvęs politinis-kalinys, vergo grandinėmis kaustytas, tačiau nepalūžęs, pats organizavęs bei dalyvavęs kalinių streikuose ir sukilimose, knygų serijos „Pūtėme priešvėjā“ autorius ir sudarytojas Edvardas Burokas.

Iš tikrujų kas šioje knygų serijoje ieškos marinimo šaliu, badu, alinančiu darbu, jo neras, nors visa tai Laisvės kovotojams teko patirti su kaupu. Ne vardan to parašytos šios knygos. Nors chrestomatine yra tapusi nuostata, kad vergovinė santvarka žlugdė dėl nenašaus vergų darbo, tačiau daugelis sukaustyti nuožmniausios sovietų vergijos pančiais nesuvokė, jog sužlugdyti tą santvarką, išsilaivinti iš vergovinės imperijos įmanoma ne vien nenašiu darbu, bet sabotažu, streikais, sukilimais, nukreiptais į imperijos ekonomikos žlugdymą. Juk visas vadinasias didžiasias komunizmo statybas vykdė kaliniai už ašakinę duoną ir buvę gyvybei palaikti. Knygų serija atskleidžia tai, ko nepasakė Solženycinas „GULAGO archipelage“ ar Anne Applebaum „GULAGO istorijoje“, atskleidžia, vardan kovojo ir buvo laimėta kova už grotą. Dar daugiau: valstybinėse institucijose baigdoma sumenkinti ar net suniekinti tos kovos reikšmę, nepripažinti atitinkamo statuso kovotojams, nes jei nebuvu toje kovoje pralieta pakankamai krauso, anot tų niekintojų, kova nebuvusi tik-

ra. Ir dar keičiau, kai kovos reikšmę bando iš atminties ištinti ar ją „pamiršti“ buvę politiniai kaliniai. Iš tikrujų, reikia žinoti, kad ne visi kaliniai jungesi į kovą prieš pavergejį; daugelis, kurie siekė tik buitinių salygų pagerinimo nelaisvėje, kurie „tunojo po narais“ dabar nejaukiai jaučiasi, kad nesijungę į visuotinį pasipriešinimą, buvo streikaužiai ar nepaklusno sukilimų organizatoriams.

Nerasime kapitalinėmis laikomose knygose šviečiamosios, propagandinės veiklos, skatinančios žlugdyti sovietinę ekonomiką. Knygų serijoje „Pūtėme priešvėjā“ pastaroji veikla užima deramą, pakankamą įtikinti skeptikus vietą. Jei akyliausiai prižiūrimoje terpėje, be jokio ryšio su laisvesne aplinka buvo spausdinami atsišaukimai, laikraštėliai, reikia ne vien stebėtis drąsuolių išmone, bet ir ivertinti jokiomis tramdymo priemonėmis nesuvaržomą potenciją pasiekti tikslą. Knygose skaitytojas randa autentiškus aukščiausią represinių struktūrų vadovų dokumentus, kurie ir parodo bei įrodo, kaip buvo vertinami Laisvės kovotojai ir jų veiksmai, drebinių GULAGO archipelago pamatus.

Edvardo Buroko knygose skaitytojui pateikiamas ne pramanytas, o savų ir priešo liudytojų dokumentais patvirtintas unikalus pasaulio fenomenas – priešo pančiais sukaustyti kalinių kova su vergovine sistema, su galinga imperija. Ir nuostabiausia, kad kova buvo laimėta: GULAGO archipelagas žlugo, sekė imperijos griūtis.

Pastaruoju metu, anot iškiliaus publicisto Viliaus Brženo, randasi šunsnukinės istorijos bei grožinės literatūros, žemiančios ar niekinčios partizanų kovą, kurpėjai. Buvę sovietinės sistemos kolaborantai ar jų atžalos, matydami, kad teisėtvarka ir teisėsauga jiems antsnukių neuždeda, ne tik loja, bet ir kandžiojasi, partizaninį karą bei kovą nelaisvėje niekina ar stumia į užmarštį. Klaudinantis požiūris ir į Laisvės kovą GULAGO archipelago nelaisvėje turi būti demaskuotas ir pasmerktas. Todėl kovos paviešinimas, Laisvės kovotojų iškėlimas ir pagerbimas yra būtinės, žinomas Lietuvoje ir už jos ribų, jis pasitarnaus iš praeities stiprybės semtis, jaunuomenė patriotine dvasia auklėti.

Algimantas ZOLUBAS

Pastatykime paminklą Motinai

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga rengiasi pastatyti Kovotojų už Lietuvos laisvę Motinai paminklą Kauno buvusiose senosiose kapinėse.

Prie šio paminklo pastatymo galite prisidėti ir Jūs, Jūsų šeimų nariai, giminės, kaimynai, norimą paaukoti sumą pervesdami į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos DNB NORD banko sąskaitą Nr. LT864010042501566754. AB DNB NORD bankas, Kauno skyrius, banko kodas AGBLLT2XXXX, SWIFT kodas, adresas: Laisvės al. 86, LT-44250 Kaunas.

Dékojame paaukojusiems:

Gediminui, Antanui ir Juozui Budnikams – 1000 litų, Albinais ir Petru Talunčiam – 100 litų, Albinui Girdžiauskui – 100 litų, Liudvikai ir Leonui Gutauskams – 200 litų, Zitai, Loretais ir Kaziui Kalnikams – 200 litų, Rimutei Kadžienei – 100 litų, Rimantui Kadžiui – 100 litų, Sigitui Žilionui – 100 litų, Nijolei Rudzikaiti – 200 litų.

LPKTS pirmininkas Povilas Jakučionis

Dėmesio!

Rugpjūčio 22 dieną (sekmadienį) maloniai kviečiame į Kovotojų už Lietuvos laisvę Motinai paminklo atidengimo iškilmes.

10–11 val. šv. Mišios Kauno Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčioje už Motinų pasiaukojimą, pasiventimą ir sielvartą.

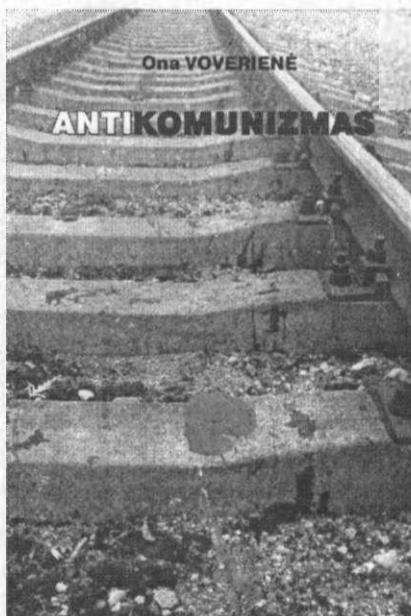
11.30–12.30 val. Kovotojų už Lietuvos laisvę Motinai paminklo atidengimo iškilmės Senosiose Kauno kapinėse, Vytauto prospektė.

13–13.45 val. padėkos popietė – Stanislovo Abramavičiaus knygos „Partizanų Motinos“ pristatymas Kauno Igulos karininkų ramovėje.

Nauja didmoterės knyga

(atkelta iš 4 psl.)

Kai mūsų laikais bolševizmas reanimuoja ir fašizmą prilygstančiais būdais restauruoja mums nedraugiškoje kaimyninėje šalyje, Vakarai su ja ieško „salyčio taškų“ ir net sanglaudos,

tautinis teismas, pripažintantis Sovietų sąjungos vykdytą komunistinį pavergtų tautų genocidą, pačią komunistų partiją, kaip priešišką žmogiškumui, paskelbtų nusikalstama. Tik taip užkirstume kelią bolševizmo reanimavimui ir restauravimui, jo jau vykdomos naujos plėtros grėsmei.

Šių eilučių autoriaus nuomone, prof. O. Voverienės knyga, tarkim, anglų, ispanų, vokiečių ir prancūzų kalbomis galėtų būti platina per ambasadas užsienio šalyse, kaip Lietuvos okupacijos metais užsienyje inžineriaus Algilio Liepnaičio rūpesčiu buvo platinama Juozo Eretos knyga „Užmirštieji batatai“ anglų, prancūzų, vokiečių, italių, ispanų ir portugalų kalbomis. Ir anuomet baltais prisiminti, kai užsieny-

je per Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferenciją 1975 metais Helsinkyje buvo prisimintas ir išviešintas Molotovo-Ribentropo paktas.

Džiaugiuosi nauja Lietuvos didmoterės knyga, linkiu autorei Aukščiausiojo malonių, o knygai – rasti skaitytojų ne tik Lietuvoje, bet ir užsienio šalyse Lietuvos labui.

Algimantas ZOLUBAS

Pamiršta praeitis – kelias į niekur

“Aš esu kalbėjėsu daugeliu eilinių partizanų bei jų vadais, ir mūsų bendras pageidavimas buvo tas, kad tada, kai Lietuva atgaus laisvę, kiekviename miestelyje, toje vietoje, kuri buvo skirta partizanų lavoną niekinimui, būtų pastatytas kryžius ir paminklas, kuriame būtų parašyti tokie žodžiai, kokių partizanai nusipelelė”.

(Adolfas Ramanauskas – Vanagas)

Apie kiekvienos tautos kultūringumą galime spręsti iš gebėjimo didžiuotis savo valstybe, gerbti jos istoriją. Gūdžiausiais okupantų teroro metais žuvusiems partizanams žūties ar palaidojimo vietose naktinis buvo statomi kryžiai, sodinami įžuolai. Šiandien, ižengus į trečią laisvęs dešimtmetį, valstybė ne susgebėjo ir, atrodo, nesugebės tinkamai jamžinti didvyriškos tautos kovos už laisvę. Tai, kas padaryta, daugiausiai istorijai ir valstybės ateičiai neabejingų, pavienių, pasiaukojančių idealistų iniciatyva. Tik rankomis skésčiojame ir keiksnojame valstybės politiką, abejingus valdininkus, nesuvokiančius, kad gedingai uždelstas Laisvės kovų jamžinimas turi būti vykdomas valstybiniu lygmeniu, skiriant tinkamą finansavimą. Nesinorėtų tiketi, kad daugumai valdininkų ne laisvos Lietuvos reikėjo, tik minkštū krėslų ir dideliu atlyginimui. Gal Laisvės kovų jamžinimas Lietuvoje vilkinamas ir dėl to, kad nemažai valdininkų pamiršo netolimą istorinę praeitį? Sie žmonės neturi iš ko mokyti ir yra akli ateities kūrimui. Ne paslaptis, kad rajonuose ir miestuose postus, atsakingus už šių svarbių klausimų įgyvendinimą, tebeži-

ma asmenys, praeityje tikėję, kad „Leninas atėjo visiems laikams“, skiepijo komunistinė ideologija ir nieokino Laisvės kovotojus.

Kodėl svarbu vizualiai simboliai – paminklais, gatvių, aikščių, skverų pavadinimais užfiksuoti ir jamžinti heroiškiausią Lietuvos partizanų kovą? Tai privalome padaryti, todėl, kad susigržintume vertėbes, kuriomis vadovavosi Laisvės kovotojai, nepamirštume savo istorijos ir nebekartotume klaidių. Tik susigržinę minėtasis moralinės vertėbes turėsime tvirtus pamatus, ant kurių galėsime kurti visų piliečių gerovę užtikrinančią ir pagarbos vertą valstybę. Paminklų statymas, gatvių pavadinimų suteikiimas būtų ne vien pagarbos atidavimas praeicių – tai mūsų darbai, padėsiantys ateityje ugdyti pilietiškumą, tautiškumą ir valstybiškumo suvokimą. Dėl patirtos okupacijos nemaža gyventojų dalis prarado gebėjimą suvokti, kas buvo Lietuvos partizaninis karas. Tad suprantama, kad suteikiamas vieno ar kito žuvusio partizano vardas gatvės pavadinimui gali būti ne vienam priimtinam. Čia didelis mūsų švietimo sistemos neįžvalgumas ir gėda.

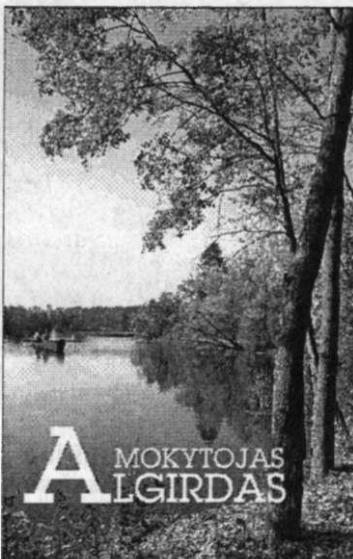
Kartais partizanams metami kaltinimai dalyvavus nekalnu žmonių žudynėse. Visose valstybėse iš visuose partizaniniuose karuose aukų neišvengiama. Be to, kovos metodus diktavo šimteriopai gausėnė sovietų kariuomenė ir užminėtos prieš kariuomenės siautėjančios strībų gaujos. Partizanai okupuotoje Lietuvoje buvo vienintelė teisėta tautos valdžia ir partizaninio karo metu vadovavosi tarptautine teise ir karo lauko įstatymais, kurie už išdavystes, kolaboravimą ir

kitus nusikaltimus leido bausčių ir mirties bausme. Valstybėse, kuriose gynimasis nuo agresijos yra suvokiamas kaip šventa kiekvieno piliečio pareiga, kaltinimų, kokių kartais išgirstame Lietuvos partizanams, niekas neprimeta. Jie yra nepagrasti ir gedingi žuvusiuų atžvilgiu. Kurie domėjosi partizanų kova, turi žinoti, kad priešai mūsų kovotojų kompromitacijai naudojo teroristines smogikų (sokolovnikų) gruputes, partizanų vardu žudžiusias nekalnus gyventojus.

Reikia žinoti ir tai, kad okupacinė valdžia kriminalinių nusikaltėlių, kurių esamose politinės situacijoje padaugėja ir kurių niekaip negalima sieti su partizanais, padarytus nusikaltimus priskirdavo Laisvės kovotojams. Panaikinus kitas ir palikus vien okupantų komunistines informavimo priemones, tai padaryti nebuvo sunku. Žinodami, kaip buvo kankinami gyvi, nelaisvėn paimti partizanai, kaip buvo terorizuojami ir žudomi partizanų rėmėjai ir artimieji, kaip buvo deginamos sodybos ir kaimai (Klepociai kaimas Alytaus rajone, Zalgirių kaimas Skuodo rajone) suvokiame, jog partizanai sentimentu išdavikams ir priešams negalėjo turėti. Kardo rinktinės vadas Kazimieras Kontrimas-Monté sakydavo: „Ir pačioje mums primestoje neteisingiausioje situacijoje privalome išlikti kiek įmanoma teisingesni“. Būkime ir mes teisingi žuvusiesiems už Lietuvos laisvę. Jų aukos dėka teisingumą vykdysi mums niekas nebetrukdo. Tad padarykime, ką jausenai privalėjome padaryti. Suteiki gatvių vardai ir pastatyti paminklai Lietuvos partizanams – tai atiduota pagarba istorijai ir tvirtas pamatas ateities kūrimui.

Stasys BURBA

Mokytojas Algirdas

Rugpjūčio 20 d. 16 val. Šilutės rajono F. Bajoraičio viešojoje bibliotekoje bus pristatyta knyga „Mokytojas Algirdas“. Leidinys skirtas padėti žymų kraštiečių, Laisvės kovų dalyvių, tremtinų, politikos ir visuomenės veikėjų, kraštotyrininkų, muziejininkų, istorijos mokytojų Algirdą ČERVINSKĄ 85 metų jubiliejaus proga.

Nepaprastai įdomu, kad šios knygos sudarymo iniciatoriai ir realizuotojai – buvę A. Červinsko auklėtiniai. Knygos sudarytojas istorikas Aurelijus Noruševičius sakė, jog pati idėja gimė iš nuoširdaus dėkingumo žmogui, turėjusiam daug įtakos savo mokinį gyvenimui, patriotiniam auklėjimui, giliai įskiepijusiam meilė istorijai ir gimtajam kraštui. Didelė dalį teko sudaro autentiški mokiniai, artimųjų prisiminimai,

tačiau nepamirštama pabrėžti, kad A. Červinskas visuomet buvo kur kas daugiau nei pedagogas iš didžiosios raidės. Jo gyvenimas glaudžiai susijęs su svarbiausiais Lietuvos tarpukario ir pasipriešini-

mo laikotarpio įvykiais, charakterizuojančiais ji kaip nepailstantį kovotoją už laisvę, Lietuvos Atgimimo šauklį, gabu Silutės Sajūdžio veikėją. Išsamiai žurnalistiniame interviu tai patvirtindamas, Mokytojas Algirdas atvirai dalijasi asmeniniais išgyvenimais, tuo, kas buvo ir ko nesuspėjo padaryti dėl nesibaigiančių darbų virtinės. Būtina pabrėžti, jog knygos svarbiausias atspirties taškas – Algirdas Červinskas ne aktyvus politikas ar visuomenininkas, bet žmogus, nepaisant iškilusių sunkumų, tvirtai laikėsi savo vertibių ir kūrybingai dieges jas kitiems.

Knyga „Mokytojas Algirdas“ néra moksline vieno žmogaus biografijos studija. Tai – subtilus visuomenės mylimo ir gerbiamo žmogaus pasaulis, paremtas asmeniniais ir mylinčiu žmonių prisiminimais.

Vaiva POČIŪTĖ

Tiesos langas

Rugpjūti sukančia metai, kai Amžinybėn išėjo Petras Katinas, ilgametis „Tremtinio“ politikos apžvalgininkas, pasirašinėjęs Jono Balninko pseudonimu, aktyvus Lietuvos Sajūdžio dalyvis. Būsimasis žurnalistas gimė 1937 metais Ukmergės rajone, Lyduokių parapijoje, Slabados vienkiemyje, devynių vaikų šeimoje. Jis buvo virausias.

P. Katinui teko dirbti Kauno geležinkelio depo, metalo apdirbimo įmonėse. Jo straipsniai spausdinti leidiniuose „Vakarinis Kaunas“, „XXI amžius“, „Kauno tiesa“, „Kauno kraštas“, „Tremtinys“, JAV dienraštyje „Draugas“ ir kituose.

Brandžiausią jo ilgalaičės žurnalistinės veiklos kraitį giminės ir bičiuliai ketina išleisti atskira knyga, kurioje tilps ir jų gerai pažinojusių prisiminimai. Sesers Palmiros ir artimos šeimos draugės Nijolės paraginta šiuos prisiminimus išdrės atgaivinti jums ir būsimai knygai.

Kauno Žaliakalnis. Rami Antano Mackevičiaus gatvė, kurioje iki 2009 metų vasaros gyveno sutuoktiniai Aušra ir Petras Katinai. Čia prabėgo jų nelengvo, bet prasmingo gyvenimo didžioji dalis. Esame kraštiečiai, ir Kaune gyvenome kaimynystėje – tame pačiame Žaliakalnyje. Vaikščiojome, kaip sakoma, tais pačiais dvasiniais takeliais, tad nemažai bendrai išgyventų šviesių akimirkų liko mano širdyje. Bendravome daugiau negu 30 metų. Buvome jauni, sveiki, savaip laimingi Atgimimo kartos žmonės. Tas gyvenimo laikotarpis – pats brandžiausias ir turiningiausias. Mūsų bendraminčių draugijai imponavo pasakyta ir parašyta – išgrynta Petro tiesa. Pagal ją ir savasias vertės tarsi pasitikrindavome.

Kartais nepiktai pasiginčydavome, idant „nušvitų baltieji perlai tarp kasdienybės suodžių“, nes DIEVAS, TIESA ir LAISVĖ – krauju išgrynti žodžiai. Šia prasme mūsų bičiulis Petras buvo uolus „kaminkrėtys“. Jis nejučiomis tapatindavau su Algirdu Patacku. Bendraudami šeimomis dažnai vakarodavome, mėgome dainuoti, ypač tremtinės ir partizanų dainas, lyriškai graudžias – nesugrūsiųjų ir tų, kurie sielą atidavė Dievui, o gyvybę – Tėvynei. Dėl sodraus Petro balso vienė susibūrimų metu buvome pripažinti dainingiausia draugija. Dažniausiai tai būdavo įvairiuose patriotiniuose renginiuose. Atmintis stabteli ties vienu įsimintiniausiu mūsų pabendravimu.

Tai buvo 1989 metų paldos Kaišiadorių akmenų ir mineralų muziejuje. Susirinko gausus būrys įvairaus amžiaus ir profesijų žmonių – inžinierų, menininkų, istorikų, žurnalistų – dr. Vinco Kudirkos „Varpo“ gaivintojų. Vyko tikra dvasios puota Laisvės priešaušryje. Buvo ir daugiau nepakartojamų akimirukų. Bernardo Brazdžionio sutiktuvės tais pačiais metais sausakimšoje Kauno sporto halėje, Sajūdžio Steigiamasis suvažiavimas, pirmą kartą laisvai švenčiama Vasario 16-oji Kauno santakoje. Nušitusios akys glostė sugriūsi sparnuotą Laisvės Angelą, kryžių ant Kristaus Prisikėlimo bažnyčios bokšto.

Gaivališka laisvės banga nuprausė mūsų veidus, atgai-vino pavargusias sielas, tvirta ranka atriso raudoną maišą, kuriamė tūnojome visus 50 metų. Sprukome kas kur: kairėn, dešinėn, svetur, į niekur. Buvo nenorinčių išlisti, radosi norinčiųjų listi atgal ir kitus supriehintus ir sulaki-dintus paskui save nutempti. Išlindo atviri priešininkai ir netgi kenkėjai. Tokius P. Katiną savo straipsniuose išvilkdavo į dienos šviesą, o kai kada negailestingai pliekė. Tad ne visų buvo megiamas ir glostomas pagal plauką. Jau laisvoje Lietuvoje su laukdavo pasalūniškų išpuolių ir net grasinimų. Bet šis žmogus buvo vyriškai tvirtas, nuoseklus savo įsitikini-mais, pašelusiai dirbo, kol nuglugdinti tiesos akmenukai reikiama suguldavo, o kai kam ir kaktom tarkštėdavo. Tikiuosi, nieko neužgausiu manydam, jog šiandienos dešiniajai periodikai stanga-ruopios Petro druskos su pipirais.

Paskutinį kartą su Petru susitikome praėjusių metų gegužę monsinjoro Alfonso Svarinsko Didžiosios Kovos apygardos Müšios parke prie Ukmergės. Čia buvo atidengtas paminklinis akmuo „Partizanų Motinai“. Kartu grįžome į Kauną ir atsisveikinome tame pačiame Žaliakalnyje. Jau visam laikui...

Šventė, kai sutikęs draugą, jo ranką nori kuo ilgiau išlaikyti savojo... Šventės retėja, kai to nebegali padaryti.

Stabtelim ties paminkliniais simboliniais Laisvės ugnies atšaitais Kauno muzikinio teatro sode lyje. Čia Romas Kalanta sudegė fiziškai, mus uždegdamas dvasiškai. Teberusename. Ne užgeskime. Išlikime ir būkime su tais, kurie savo darbais ir gyvenimu iprasmina Lietuvą.

Onutė KUJELIENĖ

2010 m. rugpjūčio 20 d.

Tremtinys

Nr. 31 (909)

7

Skelbimai

Rugpjūčio 20 d. (penktadienį) Mažeikių rajone, Milių kaime, bus šventinamas atkurtas partizanų bunkeris. **15.30 val.** šv. Mišios Mažeikių Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje; **16.30 val.** bunkerio šventinimas Milių kaime (prie senojo Mažeikių–Viekšnių kelio).

Seimo narys dr. Arvydas Vidžiūnas ir asociacija „Sūduvos kultūros fondas“ malonai kviečia į susitikimą su latvių režisieriumi, dokumentinio filmo „The Soviet Story“ autoriumi Edvinu Šnore. Susitikimas ir filmo peržiūra įvyks **rugpjūčio 21 d. (šeštadienį) 17.30 val.** Marijampolės „Spindulio“ kino teatre ir **rugpjūčio 22 d. (sekmadienį) 14 val.** Šakių kultūros namuose.

Renginiai skirti rugpjūčio 23-iajai – Juodojo kaspino dienai.

Rugpjūčio 21–22 d. (šeštadienį–sekmadienį) 12–20 val. Kaune, senojoje Nemuno prieplaukoje, prie Vytauto bažnyčios, Vilniaus universiteto KHF (Muitinės g. 8), vyks šventė „Hanza Kaunas 2010“, skirta Žalgirio mūšio 600-osioms metinėms. Veiks amatų kiemelis, riterių stovykla, vyks kiaulių lenktynės, viduramžių žaidimai, teatralizuotas nusikaltėlio teismas su (ne)laiminga pabaiga, riterių turnyras, ugnies šou, viduramžių spektaklis–misterija „Eilinis žmogus“, lėlių teatro vaidinimas „Misteris Pančas“ ir kt. Taip pat vyks ekskursijos: „Prisiaukink viduramžių miesto vaiduoklius“, „Pranciškonų keliais“, „Hanzos laikų Kaunas“, „Viduramžių universitetas“.

22 d. 17 val. Maironio lietuvių literatūros muziejuje (Rotušės a. 13) senosios poezijos, parašytos LDK teritorijoje, skaitiniai.

Rugpjūčio 23 d. (pirmadienį) 12 val. Juodojo kaspino dienos minėjimas Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje Kaune.

Kviečiame dalyvauti.

Vorkutos kalinių dėmesiui!

LPKTS Kauno filialas registruoja buvusius politinius kalinius ir tremtinius, kalėjusius Vorkutoje, ruošiamam susitikimui Kaune, kuris įvyks, kai būsimė pasiruošė.

Prašome atvykti pirmadienį–penktadienį nuo 10.30 iki 16 val. į Kauno filialą, Laisvės al. 39, II a. 3 kab., užsiregistravoti ir pranešti savo gyvenamają vietą, telefono numerį, moterims – mergautinę pavardę. Apie susitikimo laiką bus pranešta papildomai.

Teirautis tel. (8 37) 323 197.

Lietuvos tremtinių, politinių kalinių, rezistentų ir kitų bendruomenių dėmesiui!

Dėkoju už siunčiamus straipsnius ir tremtinių bendruomenių nuotraukas naujai knygai.

Primenu, kad trilogijos „Sibiro Alma Mater“ priedo sėlyginis pavadinimas būtų: „Tremtinių ir jų palikuonių paveldas“. Knypoje numatomas naujas skyrius: „Tremtinių ir jų palikuonių visuomeninė veikla nuotraukose“.

Pageidautina, kad buvusių tremtinių bendruomenės nuosifotografuotų specialiai šiai knygai vasaros metu ir pateiktų knygos sudarytojui apie keturius temines nuotraukas (pageidautina skaitmenines, JPG formatu), pavyzdžiu, tremtinių bendruomenės nariai kokios nors svarbios progos metu (prie

Rugpjūčio 22 d. (sekmdienį) Alytaus r. Krokialaukio sen. Jackonių kaime bus šventinamas paminklas Dainavos apygardos Dzūkų rinktinės Kęstučio tėvėnijos partizanams: Vytautui Salickui–Vyturiui, Vytautui Rinkevičiui–Skydai, Antanui Matulevičiui–Jazminui, Vytautui Miklušiui–Grantui, žuvusiemis 1950 m. sausio 20 d. Mažeikos sodyboje. **12 val.** šv. Mišios Udrisos parapijos bažnyčioje. Po šv. Mišių – paminklo šventinimas.

Malonai kviečiame dalyvauti.

Rugpjūčio 23 d. (pirmadienį) 18 val. Radviliškio Švč. Mergelės Marijos gimimo bažnyčioje įvyks Radviliškio miesto kultūros centro buvusių politinių kalinių ir tremtinių choro „Versmė“ dainų, skirtų Lietuvos partizanams, kompaktinės plokštelių „Miškas brolelis“ buvo mums“ pristatymas.

Rugpjūčio 29 d. (sekmdienį) 15 val. Jūrų technikos fakulteto aktų salėje (Bijūnų g. 17) pakartotinai kviečiamas bendras Klaipėdos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos narių susirinkimas–konferencija. Darbotarkėje – valdybos narių skaičiaus keitimasis, naujos redakcijos įstatų patvirtinimas, eina mieji reikalai. Turėkite nario pažymėjimą.

nurodykite jų pareigas, vardus ir pavardes.

Knygų autoriams, spalio 2 dieną norintiems dalyvauti knygų parodoje Šiaulių universiteto bibliotekoje, primenu, kad savo kūrybos pristatymo tekstus reikia skubiai atsiusti. Tekstai bus publicuojami ketvirtuoje knygoje.

Nuotraukų ir tekstų knygos sudarytojas lauks iki rugsėjo mėnesio. Siūskite elektroniniu paštu: cingusr@gmail.com Romualdui Baltučiui, arba įrašykite į kompaktinę plokštélę ir atsiuskite neregistravotu laisku adresu: Romualdui Baltučiui, Rasos 22-49, Šiauliai. Pasiteirauti tel. (8 41) 390115, mob. 8 618 72785. Romualdas BALTUTIS

ILSEKITĖS RAMYBĖJE

Marija Ladigienė 1925–2010

Gimė Upytės k., Panevėžio r., ūkininkų šeimoje. 1949 m. su šeima buvo ištremta į Čeremchovo r., Irkutsko sr. Dirbo statybose. 1957 m. grįžo į Lietuvą. Ištekėjo už likimo draugo Algilio Ladigos. Gyveno Satinkuose, Nemenčinėje, 1963 m. apsigyveno Anykščiuose. Buvo LPKTS Anykščių filialo narė. Aktyviai dalyvavo filialo veikloje. Su vyru užaugino du sūnus.

Palaidota Anykščių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vyram, sūnus ir jų šeimas.

LPKTS Anykščių filialas

Vitas Ambrazevičius 1927–2010

Gimė Marijampolės aps. Netičkampio k., ūkininkų šeimoje. 1949 m. už ryšius su partizanais nuteistas 25 m. Kalėjo Marijampolės, Vilnius, Vladimiro, Perlino kalėjimuose, Džezkazgane, Kengyrageryje. Į Lietuvą grįžo 1962 m. Apsigyveno Marijampolėje. Dirbo vairuotoju. Vedė. Užaugino dukterį. Palaidotas Krosnos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame broli, žmoną ir dukterį.

LPKTS Marijampolės skyrius

Elžbieta Peleckaitė-Aukštikalnienė 1919–2010

Gimė Panevėžio r. Mickeliūnų k. ūkininkų šeimoje. 1949 m. kartu su broliu Jukubu buvo ištremta į Irkutsko sr. Taišeto r. Proletarkos kolūkį. Dirbo įvairius darbus. Ištekėjo už politinio kalinio Stepono Aukštikalnio, susilaikė keturių vaikų. 1956 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno téviškėje, užaugino vaikus. Buvo aktyvi LPKTS narė.

Palaidota Pumpėnų kapinėse.

Užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Panevėžio filialas

Petronėlė Jonušaitė-Jocienė 1926–2010

Gimė Alsėdžių mstl., Telšių aps., darbininkų šeimoje. Baigusi Telšių Žemaitės gimnaziją studijavo Klaipėdos mokytojų institute. Iki tremties dirbo Klaipėdos ne pilnamečių vaikų darbo kolonijos septynmetėje mokykloje. 1949 m. sukūrė šeimą su Kostu Jociu. 1952 m. Kostas su broliu Raimondu buvo sulaikytas. Petronėlė laukėsi kūdikio, bet nesuabejojusi pasirinko vyro dalią pasidalinti pusiau. Buvo ištremti į Krasnojarsko kr. Nižnij Ingašo r. Revučio gyvenvietę. Jocių pirmagimis išgyveno tris mėnesius. 1955 m. grįžo į Lietuvą. Išdarbino vaikų darželyje. Susilaikė sūnaus.

Palaidota Lėbartų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vyram, sūnų ir artimuosius.

Klaipėdos PKTS

Algirdas Bašinskas 1931–2010

Staigiai mirčias pakirto dar saskrydyje „Su Lietuva širdy“ Ariogaloje linksmai bendravusio buvusio politinio kalinio, tremtinio, aktyvaus LPKTS Garliavos filialo nario gyvybę. Gimė ir augo Garliavos valsč. Pagirių k. Šeimoje buvo jauniausias. Tėvai 1948 m. ištremti į Sibirą – motina Ona – į Igarką, tėvas Juozas – į Irkutską. Algiris ir sesuo slaptą pasitraukė. 1950 m. areštuotas Klaipėdoje. Kalėjo Stalingrado lagériose, po jų buvo išsiustas į tremtį. Sibire 1957 m. vedė tremtinę M. Ožeraitytę. Užaugino dvi dukteris. Palaidotas Garliavos kapinėse.

Buvę Taljano bendražygiai

SL289

Leidėjas LPKTS

Redaktorė Jolita Navickienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr. LT18 70440600 0425 8365.
Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3140. Užs. Nr.

Kaina 1,75 Lt

Redakcija pasilieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtina sutampa su autoriaus nuomone.

Lietuvos TV

Pirmadienis, rugpjūčio 23 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Gyvoji grandis“. Dok. 10.00 „Karas po karo“. Dok.f. 11.00 Tarp Rytių ir Vakarų. 12.00 „Laisvės kelio“ skulptūros atidarymas. 12.30 „Ir ateista diena. Baltijos kelias“. Dok.f. 13.00 Kultūrų kryžkelė. 13.15 Misijs. Lietuvė (k.). 14.00 Klausimėlis (k.). 14.15 „Kaprio sala“. Ser. 15.15 Kuluarai. 16.00 Klausimėlis. 16.15 „Iteisintas blogis“. Dok.f. 17.15 Amžininkai. 18.15 Šiandien. 18.45 Koncertas „Laisvės kelio“. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 „Sovietinė okupacija iš Lietuvos pasipriešinimas, 1939–1993 metai“. Dok.f. 21.58 „Perlas“. 22.00 Amžininkai. Pirmieji Atgimimo mitingai. 23.00 Žinios. 23.15 Tūkstantmečio pokalbiai.

Antradienis, rugpjūčio 24 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Namelis prerijoje“. Ser. 10.00 „Giminės“. Ser. 11.00 Ant svarstykliai. 12.00 „Padūkėlis Cukrius“. Ser. 12.30 Kulinarinės kelionės. 13.00 Kultūrų kryžkelė. 13.15 Savaitė (k.). 13.45 Keliaukime po Lietuvą (k.). 14.15 „Kaprio sala“. Ser. 15.15 Kuluarai. 16.00 Lietuvos tūkstantmečio vaikai. 17.15 „Diagnozė: žmogžudystė“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Senis“. Ser. 19.50 Idėjų metas. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Pinigų karta. 21.58 „Perlas“. 22.00 „Las Vegasas“. Ser. 23.00 Žinios. 23.15 Tūkstantmečio pokalbiai.

Trečiadienis, rugpjūčio 25 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Namelis prerijoje“. Ser. 10.00 „Giminės“. Ser. 11.00 Toks gyvenimas su Z. Kelmickaitė. 12.00 „Padūkėlis Cukrius“. Ser. 12.30 Kulinarinės kelionės. 13.00 Kultūrų kryžkelė. 13.15 Savaitė (k.). 14.15 „Kaprio sala“. Ser. 15.15 Kuluarai. 16.00 Lietuvos tūkstantmečio vaikai. 17.15 „Diagnozė: žmogžudystė“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Senis“. Ser. 19.50 Stilius. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Teisė žinoti. 21.58 „Perlas“. 22.00 „Las Vegasas“. Ser. 23.00 Žinios. 23.15 Tūkstantmečio pokalbiai.

Ketvirtadienis, rugpjūčio 26 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Namelis prerijoje“. Ser. 10.00 „Giminės“. Ser. 11.00 Forumas. 12.00 „Padūkėlis Cukrius“. Ser. 12.30 Kulinarinės kelionės. 13.00 Kultūrų kryžkelė. 13.15 Teisė žinoti (k.). 14.15 „Kapriosala“. Ser. 15.15 Kuluarai. 16.00 Lietuvos tūkstantmečio vaikai. 17.15 „Diagnozė: žmogžudystė“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Senis“. Ser. 19.50 Gamtos patruliai. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 LTV vasaros koncertai. Pertr.- 21.58 „Perlas“. 23.00 Žinios. 23.15 Tūkstantmečio pokalbiai.

Penktadienis, rugpjūčio 27 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Namelis prerijoje“. Ser. 10.00 „Giminės“. Ser. 11.00 Akiračiai. 12.00 „Padūkėlis Cukrius“. Ser. 12.30 Kulinarinės kelionės. 13.00 Kultūrų kryžkelė. 13.15 Duokim garo! 15.15 Kuluarai. 16.00 Lietuvos tūkstantmečio vaikai. 17.15 „Diagnozė: žmogžudystė“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Senis“. Ser. 19.50 Nacionalinė paieškų tarnyba. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 „Ponas ir ponia Smitai“. Veiksmo f. 2005. JAV. Pertr.- 21.58 „Perlas“. 23.15 „Miškas“. Trileris. 2006. Ispanija.

Šeštadienis, rugpjūčio 28 d.

8.00 Krikščionio žodis. 8.15 Animacija. 9.30 Gimtoji žemė. 10.00 Rytos sūkintinis su Z. Kelmickaitė. 11.30 Pulsas. 12.00 „Nojaus laivas Boliwijoje“. Dok.f. 13.00 „Komisaras Montalbanas. Katinas ir dagilis“. Ser. 15.00 „Gyvenimas už sienos“. 16.00 Žinios. 16.10 Sveikinimų koncertas. 18.15 Aerodromas. 18.30 „Šoka visi“. 2d. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 20.45 Pasaulio panorama. 21.15 Gražiausios „Triumfo arkos“ akimirkos. 22.30 „Kine kaip kine. 23.00 „Ave, Vita“. 1969. Drama.

Sekmadienis, rugpjūčio 29 d.

8.15 Animacija. 10.00 Gustavo enciklopedija. 10.30 Koncertuoja „Linksmasis DO“. 12.00 „Neregėta Japonija. „Discovery“ žemėlapis“. Dok. 13.00 „Puaro“. Ser. 15.00 Septynios Kauño dienos. 15.30 Šventadienio mintys. 16.00 Žinios. 16.10 Nacionalinė paieškų tarnyba. 17.15 Arti toli. 18.15 Negali būti. 18.45 Popietė su A. Čekuoliu. 19.15 Emigrantai. 20.00 Keliaukime po Lietuvą. 20.30 Panorama. 20.45 Savaitė. 21.15 „Archangelis“. Politinis trileris. 2005. JAV. 23.50 „Zeligas“. Komedija. 1983. JAV.

Televizijos programa

rugpjūčio 23–29 d.

TV3

Pirmadienis

6.35 Telepardo duotuvė. 6.50 Animacija (k.). 7.50 „Nairkas“. Ser. 8.55 „Meilėssūkuryje“. Ser. 10.00 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 11.00 „Svetimos vestuvių“ (k.). 12.35 „Auklė“. Ser. 13.35 Animacija. 15.35 „Nuodėmingoji“. Ser. 16.40 „Meilės jūra“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 „Dar pažiūrėsim...“ 20.00 „Gedimino 11“. Ser. 21.00 „Aistru pakrantė“. 21.40 Žinios. 21.58 Loto 6. Auto loto. 22.00 „Viešbutis ‘Babilonas’“. Ser. 23.10 „Amerikos nindzė“. JAV. 1985. f. 1.10 „Harperio sala“. Ser. 2.10 „Gelbstint Greise“. Ser.

Antradienis

6.35 Telepardo duotuvė. 6.50 Animacija (k.). 7.50 „Nairkas“. Ser. 8.55 „Meilėssūkuryje“. Ser. 10.00 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 11.00 „Gedimino 11“ (k.). 12.00 „Aistru pakrantė“ (k.). 12.35 „Auklė“. Ser. 13.35 Animacija. 15.35 „Nuodėmingoji“. Ser. 16.40 „Meilės jūra“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 Draugiškos vyrių krepšinio rungtynės. Lietuva–Iranas. 21.00 „Aistru pakrantė“. 21.40 Žinios. 22.00 „Liudininkai“. Ser. 23.00 „Amerikos nindzė 2“. JAV. 1987. f. 0.40 „Harperio sala“. Ser. 1.40 „Gelbstint Greise“. Ser.

Trečiadienis

6.35 Telepardo duotuvė. 6.50 Animacija (k.). 7.50 „Nairkas“. Ser. 8.55 „Meilėssūkuryje“. Ser. 10.00 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 11.00 „Dar pažiūrėsim...“ (k.). 11.50 „Aistru pakrantė“ (k.). 12.35 „Auklė“. Ser. 13.35 Animacija. 15.35 „Nuodėmingoji“. Ser. 16.40 „Meilės jūra“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 „Dar pažiūrėsim...“ 20.10 „Turtuoliai–vargšai“. 21.00 „Aistru pakrantė“. 21.40 Žinios. 22.00 „Psichiatras“. Ser. 23.00 „Miunchenas“. JAV. 2005. Istor. f. 2.00 „Gelbstint Greise“. Ser.

Ketvirtadienis

6.35 Telepardo duotuvė. 6.50 Animacija (k.). 7.50 „Nairkas“. Ser. 8.55 „Meilėssūkuryje“. Ser. 10.00 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 11.00 „Turtuoliai–vargšai“ (k.). 11.50 „Aistru pakrantė“ (k.). 12.35 „Auklė“. Ser. 13.35 Animacija. 15.35 „Nuodėmingoji“. Ser. 16.40 „Meilės jūra“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 „Dar pažiūrėsim...“ 20.10 „Aš!“ 21.00 „Aistru pakrantė“. 21.40 Žinios. 22.00 „Apulgatis“. JAV. 1998. Trileris. 0.15 „Ryklys“. Ser. 1.15 „Gelbstint Greise“. Ser.

Penktadienis

6.35 Telepardo duotuvė. 6.50 Animacija (k.). 7.50 „Nairkas“. Ser. 8.55 „Meilėssūkuryje“. Ser. 10.00 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 11.00 „Aš!“ (k.). 11.50 „Aistru pakrantė“ (k.). 12.35 „Auklė“. Ser. 13.35 Animacija. 15.35 „Nuodėmingoji“. Ser. 16.40 „Meilės jūra“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 „Dar pažiūrėsim...“ 20.10 „Ledynmetis 2“. Anim. f. 21.50 „Krokodilas“. JAV. 2007. Trileris. 23.35 „Laisvės puslapiai“. JAV. Vokietija. 2007. Krim. 2.00 „Isakmai“. JAV. 1997. Komedija.

Šeštadienis

6.20 Telepardo duotuvė. 6.35 Animacija. 8.00 „Aiskiaregys“. Ser. 9.00 Apie ūkių ir bites. 9.30 „Mamyčių klubas“. 10.00 „Urmu pigiai“. JAV. 2003. Komedija. 11.55 „Tokie jau tievyrai!“ JAV. 2005. Komedija. 13.50 „Sveika, sužadėtine!“ JAV. 2005. Komedija. 15.55 Pasaulio vyrių krepšinio čempionato apžvalga. 16.00 Pasaulio vyrių krepšinio čempionatas. Lietuva–Naujoji Zelandija. Pertr. ir 17.55 Pasaulio vyrių krepšinio čempionato apžvalga. 18.00 „Farai“. 18.45 Žinios. 19.00 „Šoksu manimi“. 22.30 „Jeitai būtų tiesa“. JAV. 2005. Komedija. 0.30 Pasaulio vyrių krepšinio čempionatas. Prancūzija–Ispanija. 2.10 „Ir visa tai – žmogžudystė“. JAV. 2006. Drama.

Sekmadienis

6.20 Telepardo duotuvė. 6.35 Animacija. 8.00 „Aiskiaregys“. Ser. 9.00 „Be žodžių“. Ser. 10.00 „Urmu pigiai 2“. JAV. 2005. Komedija. 11.35 „Pasilik paskutinį šokį 2“. JAV. 2006. Muz. drama. 13.15 „Aš – ne blogesnė“. JAV. 2005. Komedija. 15.55 Krepšinio čempionato apžvalga. 16.00 Pasaulio vyrių krepšinio čempionatas. Lietuva–Kanada. Pertr. ir 17.55 Krepšinio čempionato apžvalga. 18.00 „Farai“. 18.45 Žinios. 19.00 „Lietuvos talentai 2010“. 20.30 „Neįmanoma misija 2“. JAV. Vokietija. 2000. Trileris. 23.10 Pasaulio vyrių krepšinio čempionatas. Turkija–Rusija. 0.55 „Suvesti saskaitas“. Australija, D. Britanija. 2003. Trileris.

Baltijos TV

Pirmadienis

6.20 „Televisorius“. 6.45 Rytas su BT. 8.00 Animacija (k.). 8.50 „Gelbėtojai – 112“ (k.). 9.45 „Mentai. Sudužusių žibintų gatvės“ (k.). 11.00 „Ką daryti?“ (k.). 12.00 Televisorius. 12.30 „Anojevandenynopuseje“ (k.). 14.25 „Džesė. Bjaurusis ančiukas iš Indijos“. Ser. 14.55 „Juokingiausis žmonės ir gyvūnai“. 15.20 Animacija. 16.10 „Gelbėtojai – 112“. Ser. 17.10 „To dar nebuvu“. 17.45 „Ką daryti?“ 18.45 „Mentai. Sudužusių žibintų gatvės“. Ser. 20.00 Žinios. 20.30 „Spastai“. 21.05 „Sidabrinis vanagas“. Veiksmo f. 2004. Kinija. 23.10 Žinios. 23.40 „Žaibiski tyrimai“ (k.). 0.40 „Kung Fu išmintis“ (k.). 1.10 „Žvejų mūšis“ (k.). 1.40 „Bamba“ (S).

Antradienis

6.20 „Televisorius“. 6.45 Rytas su BT. 8.00 Animacija (k.). 8.50 „Gelbėtojai – 112“ (k.). 9.45 „Mentai“ (k.). 11.00 „Ką daryti?“ (k.). 12.00 Televisorius. 12.30 „Liejklos, 4“ (k.). 14.25 „Džesė. Bjaurusis ančiukas iš Indijos“. Ser. 14.55 „Juokingiausis žmonės ir gyvūnai“. 15.20 Animacija. 16.10 „Gelbėtojai – 112“. Ser. 17.10 „To dar nebuvu“. 17.45 „Ką daryti?“ 18.45 „Mentai“. Ser. 20.00 Žinios. 20.30 „Tarp miesto ir kaimo“. 21.05 „Legenda apie Surijotą“. Nuot. f. 2001. Tailandas. 23.55 Žinios. 0.20 „Tegyvuoja meilė“ (k.). 2.45 „Bamba“ (S).

Trečiadienis

6.20 „Televisorius“. 6.45 Rytas su BT. 8.00 Animacija (k.). 8.50 „Gelbėtojai – 112“ (k.). 9.45 „Mentai“ (k.). 11.00 „Ką daryti?“ (k.). 12.00 Televisorius. 12.30 „Liejklos, 4“ (k.). 14.25 „Džesė. Bjaurusis ančiukas iš Indijos“. Ser. 14.55 „Juokingiausis žmonės ir gyvūnai“. 15.20 Animacija. 16.10 „Gelbėtojai – 112“. Ser. 17.10 „To dar nebuvu“. 17.45 „Ką daryti?“ 18.45 „Mentai“. Ser. 20.00 Žinios. 20.30 „Tarp miesto ir kaimo“. 21.05 „3000 mylių iki Greislendo“. Veiksmo f. 2001. JAV. 23.30 Žinios. 0.00 „Sidabrinis vanagas“ (k.). 1.55 „Bamba“ (S).

Ketvirtadienis

6.20 „Televisorius“. 6.45 Rytas su BT. 8.00 Animacija (k.). 8.50 „Gelbėtojai – 112“ (k.). 9.45 „Mentai“ (k.). 11.00 „Ką daryti?“ (k.). 12.00 Televisorius. 12.20 „Draukono žiedas“ (k.). 14.25 „Džesė. Bjaurusis ančiukas iš Indijos“. Ser. 14.50 Muzikinė skrynelė. 15.20 Animacija. 16.10 „Gelbėtojai – 112“. Ser. 17.10 „To dar nebuvu“. 17.45 „Ką daryti?“ 18.45 „Mentai“. Ser. 20.00 Žinios. 20.30 „Akistata su Lietuva“. 21.05 „Namo prižiūrėtoja“. Trileris. 2007. JAV. 22.55 Žinios. 23.25 Pasaulio galiūnų komandinis čempionatas 2008 (k.). 0.25 „Spastai“ (k.). 0.55 „Taurų ragas“ (k.). 1.25 „Bamba“ (S).

Penktadienis

6.20 „Televisorius“. 6.45 Rytas su BT. 8.00 Animacija (k.). 8.50 „Gelbėtojai – 112“ (k.). 9.45 „Mentai“ (k.). 11.00 „Ką daryti?“ (k.). 12.00 Televisorius. 12.20 „Draukono žiedas“ (k.). 14.25 „Džesė. Bjaurusis ančiukas iš Indijos“. Ser. 14.50 Muzikinė skry